

L'aigua, un dels eixos conductors de la programació 2025 de Lo Pati

Les activitats inclouran diverses disciplines i posaran el focus tant en artistes de les Terres de l'Ebre com d'àmbit nacional i internacional

La temporada estarà marcada per noms propis com Leonardo Escoda, Marco Noris, Laia Solé, June Crespo, Jana Winderen, Anna Moreno, Sílvia Delagneau, Llorenç Barber i Rafael Tormo.

Lo Pati Centre d'Art de les Terres de l'Ebre va tancar el 2024 amb un **15% d'augment de públic respecte a l'any anterior**, una tendència de creixement que s'ha consolidat els darrers anys. Des del 2017 —any en el qual es va iniciar l'actual projecte directiu— l'afluència al centre s'ha multiplicat per cinc, un fet que ha posicionat **Lo Pati** com una institució de referència en l'art contemporani, arrelada a Amposta, connectada amb el territori i oberta al món. Amb aquestes dades engrescadores, el centre proposa una programació 2025 que pretén donar continuïtat a la faena dels darrers anys, amb la dosi de risc i innovació necessària per continuar progressant.

Enguany **l'aigua** serà un dels principals eixos conductors de la programació. **Marco Noris**, per exemple, presentarà **Cos d'Ebre**, un projecte artístic multidisciplinari que explora el riu com a cos, frontera i arxiu, i que es construeix a partir d'una travessia caminant des del naixement de l'Ebre fins a la seva desembocadura al mar Mediterrani. De fet, la mostra serà el resultat final del recorregut que l'artista farà els mesos d'abril, maig i juny, durant el qual Noris es dedicarà a la documentació audiovisual, així com a la creació d'obra escrita i pictòrica. Paral·lelament a la producció creativa, es fomentarà la participació comunitària mitjançant l'activació d'accions en el territori i la possibilitat de compartir trams del recorregut amb la comunitat, generant un espai de trobada i reflexió col·lectiva. El material generat servirà com a matèria primera per al desenvolupament del treball artístic a Baladre —la residència que Lo Pati gestiona al Delta de l'Ebre— durant l'estiu, que es mostrarà amb una exposició final a Lo Pati del 6 de setembre al 2 de novembre.

Marco Noris és un artista visual nascut a Bèrgam, Itàlia, amb una investigació orientada cap a dues àrees temàtiques principals: la ruïna i la memòria històrica, d'una banda, i el territori i el paisatge, de l'altra. En els darrers anys, el paisatge ha adquirit una importància creixent en la seva obra, fins a esdevenir un element clau. Noris ha aprofundit en la seva relació amb el paisatge i el territori a través del caminar, no només com a pràctica estètica i artística, sinó també com a eina d'investigació. Al llarg de la seva trajectòria, ha exposat en institucions públiques, centres d'art i galeries privades a Catalunya, Espanya, Uruguai, Estats Units, Itàlia i França. El projecte de Marco Noris estarà comissariat per **Blanca de la Torre** escriptora i investigadora especialitzada en art i sostenibilitat. El seu treball se centra en el paper de la cultura davant el canvi climàtic, abordant temes com l'ecoestètica i l'ecologia política. Ha estat comissària en institucions com ARTIUM, Centre-Museu Basc d'Art Contemporani a Vitòria-Gasteiz. Actualment, és comissària en cap de la Biennial de Hèlsinki 2025.

I si Marco Noris recorre l'Ebre, l'artista **Rafael Tormo** plantejarà un viatge per diversos municipis de les comarques del sud de Catalunya per indagar en el teixit cultural dels territoris rurals de l'Ebre. Tormo és impulsor de trobades de reflexió sobre els marges de l'art i els seus contextos, formant part activa en tallers i conferències des d'una perspectiva crítica a la institució i experimentant amb processos participatius. És editor d'*Això és com tot*, un projecte editorial sobre investigació cultural, i membre dels col·lectius *Perifèries* i *Topografies Perifèriques*. És membre fundador de la *Taula de les Arts Visuals de la Comunitat Valenciana* (TAV). En aquest projecte comptarà amb la relatoria de l'escriptora i poeta de Santa Bàrbara **Mireia Ibáñez**.

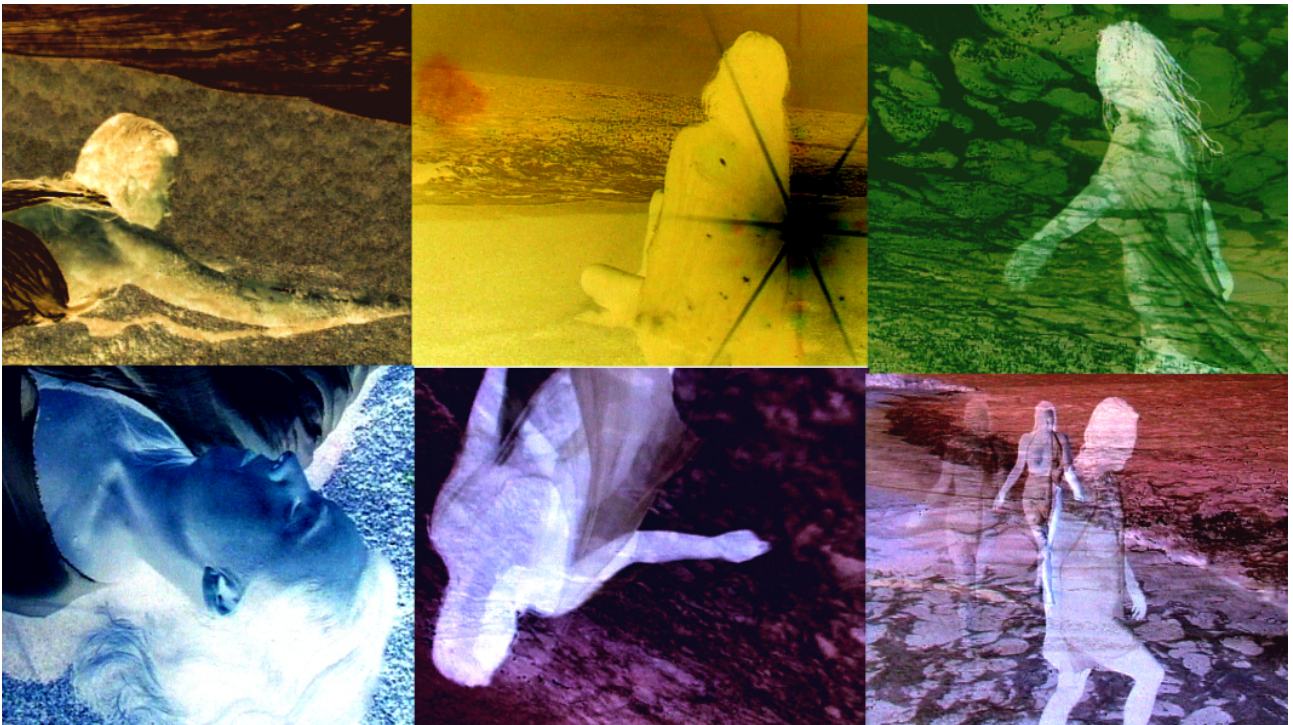
El riu Ebre fotografiat per Marco Noris

Una sala exterior

El concepte d'aigua torna a aparèixer en una nova edició del **cicle d'art digital a La Façana de Lo Pati**, la sala exterior del centre que es planteja com una porta oberta a l'art, una invitació a tota la població a apropar-se i conèixer l'art contemporani, reivindicant-lo com una disciplina artística que no només està limitada a l'abast d'uns quants. Durant el 2025, s'hi han programat sis exposicions audiovisuals en un cicle que portarà per títol *Economies de l'aigua: escassetat, transformació i memòria* i que estarà comissariat per **Vanina Hofman** i **Valentina Montero**. L'aigua, en la seva doble modulació al·legòrica i material, és l'element sobre el qual pivotaran les peces. A través de la seva evocació, representació o ús, les sis obres escollides abordem qüestions com la memòria i els problemes hídrics contemporanis associats al canvi climàtic i als conflictes ecològicopolítics derivats de l'extractivisme i dels fenòmens migratoris. S'hi podran veure obres de **Marie-France Veyrat** i **Jaime de los Ríos**, **Paloma Villalobos Danessi**, **Estefanía Muñoz**, **Eugènia Balcells**, **Enrique Ramírez** i **Gabriel Valansi**.

Vanina Hofman és productora cultural i professora a la Universitat Rovira i Virgili, on des del 2023 dirigeix l'aula cultural de Cinema i Arts Audiovisuals. La seva feina es desenvolupa en els processos de record i oblit

en la cultura digital, la construcció d'històries de l'art no convencionals, l'arqueologia dels mitjans i el patrimoni digital. Per la seua banda, **Valentina Montero** és acadèmica especialitzada en cultura visual i pràctiques artístiques basades en ciències i tecnologies. Els seus projectes curatorials s'han exhibit a la Biennial d'Arts Medials de Santiago, el Centre de Fotografia de Montevideo, el CINUSP del Brasil, el Festival Panoramic d'Espanya, entre d'altres.

Fotograma de 'Devenir' d'Eugènia Balcells

Una experiència sonora i immersiva

En el marc del festival *Eufònic*, Lo Pati exposarà una instal·lació sonora immersiva de **Jana Winderen**, artista sonora noruega nascuda el 1965, reconeguda per les seves exploracions acústiques de medis naturals difícils d'accedir, tant físicament com auditivament. Winderen ha estat en residència a Baladre per preparar una nova instal·lació sonora immersiva basada en una escolta atenta i situada de diversos espais del Delta de l'Ebre. Tot i que el projecte de Winderen no es limitarà a la zona del Trabucador, sinó que incorporarà enregistraments realitzats en diversos punts del Delta, pren com a referència aquesta fina línia de sorra per realitzar un exercici d'escolta que atengui la idiosincràsia material de la zona. Al seu torn, aquest exercici d'escolta atenta i situada permet una reflexió de caràcter més general sobre les transformacions d'altres ecosistemes igualment fràgils d'arreu del món. La instal·lació de Winderen se sumarà a la llarga llista de projectes creats per l'artista noruega que se centren en les profundes transformacions dels hàbitats naturals a causa del canvi climàtic i com els seus habitants, humans i no humans, es veuen afectats directament per aquesta crisi planetària. La instal·lació es podrà visitar del **5 al 27 de juliol**.

En els darrers quinze anys, l'obra de Winderen s'ha pogut veure tant en prestigioses galeries internacionals com en espais públics d'Àsia, Europa, Austràlia i Amèrica. El seu treball s'ha presentat en diversos espais i biennals, com *Art Basel* (Miami), *Wuzhen Contemporary Art Exhibition* (Wuzhen), *Kunstnernes Hus* (Oslo),

Thailand International Art Biennale, Munch Museum on the Move (Oslo), GES-2 (Moscou), Augarten (Viena), MoMA (Nova York) i la Gothenburg Art Biennale (Göteborg).

La instal·lació de **Jana Winderen** estarà comissariada per Arnau Horta, crític d'art, investigador i docent especialitzat en l'anàlisi del so i l'escolta. Ha col·laborat amb institucions com el Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia, el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA), el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) i el Max Planck Institute de Berlín, entre d'altres. Com a crític d'art, ha escrit sobre art, pensament i cultura contemporània en suplementos culturals com Cultura/s de La Vanguardia i Babelia d'El País.

Jana Winderen al Delta de l'Ebre

I encara parlant d'aigua, durant el 2025, **Lo Pati** col·laborarà en el rodatge de *Marfantes*, el nou projecte d'**Anna Moreno** al Delta de l'Ebre. Aquest treball d'investigació artística i cinema experimental farà un exercici de futurisme i explorarà com la comunitat local s'adapta als efectes del canvi climàtic a partir de la història d'un grup de firaires. Moreno treballa entre La Haia i Barcelona i la seva obra, que explora la instal·lació, el videoart i la recerca artística, s'ha presentat en exposicions individuals en espais com el COAC Barcelona, 1646 a La Haia i HAUS a Barcelona.

La culminació del projecte Garba

El segon cap de setmana de juny s'ha programat la cloenda del projecte **Garba**. Durant dos anys, aquesta iniciativa ha promogut la col·laboració entre artistes, científics i ciutadania per experimentar amb matèries primeres del Delta de l'Ebre. El projecte ha estat liderat per l'escriptor i comissari **Marc Navarro**, l'arquitecta i dissenyadora **Sara de Ubieta** i l'escultor **David Bestué**, i ha comptat amb el suport de la **Fundació Daniel y Nina Carasso** i **Lo Pati**. El projecte s'ha dividit en trobades trimestrals durant dos anys, que han permès localitzar empreses i organitzacions del territori, plantejar usos i propietats dels materials mitjançant tallers i,

finalment, presentar els resultats. Així, durant tot aquest període, **Garba** ha realitzat tallers oberts a la ciutadania i presentacions públiques que culminaran en una acció final a la **Residència d'Artistes Baladre**, ubicada al nucli de **Balada** (en ple Delta de l'Ebre) i gestionada per **Lo Pati**. Entre les activitats de cloenda destaca el taller creatiu amb **June Crespo** (Pamplona, 1982), una artista amb una obra àmplia que abasta disciplines com la litografia, el dibuix i l'escultura, utilitzant materials diversos com teles, formigó, fibra de vidre, guix i cera. Les seves creacions es troben en col·leccions de museus com l'**Artium Museoa** i el **Museo Reina Sofía**. Al llarg de la seva carrera, ha rebut reconeixements com el **Premi Gure Artea** del Govern Basc el 2013, el **Premi El Ojo Crítico de RNE d'Arts Plàstiques** el 2018 i el **Premi Internacional d'Art de la Fundación María José Jove** el 2019. La seva obra es caracteritza per una exploració profunda de la forma i el material, creant escultures que desafien les percepcions tradicionals i conviden a una reflexió sobre la corporeïtat i l'espai.

Equip d'artistes de Garba

En el mateix context, la figurinista, escenògrafa i creadora escènica **Sílvia Delagneau** construirà una coberta de fibra vegetal transportable, a mig camí entre una arquitectura nòmada i un refugi climàtic. **Delagneau** fa anys que col·labora amb el coreògraf Marcos Morau i la seva companyia La Veronal per a la Companyia de Dansa de l'Òpera de Göteborg, los Teatros del Canal de Madrid i al Festival Grec de Barcelona i el Festival d'Avinyó. La clausura del projecte Garba també inclourà la presentació del documental sobre la materialitat de l'arròs, fruit del treball conjunt entre el col·lectiu **Ver Aguas** (un projecte gastronòmic que neix de la necessitat de renovar la mirada cap al món vegetal i la seva intel·ligència per transformar-la en aliment social) i **Cuadern Campanals Arquitectes** un despatx amb dues seus, una a Barcelona i l'altra a Arnes, que promou l'arquitectura com un servei a la societat, lligada al territori, a favor de l'economia circular i amb la mínima petjada ecològica.

Tret de sortida a un any sobre Leonardo Escoda

La primera exposició de la temporada a l'interior de Lo Pati estarà dedicada a **Leonardo Escoda** i donarà el tret de sortida a un any d'activitats que diverses institucions de les Terres de l'Ebre dedicaran al pintor d'art abstracte tortosí traspassat ara fa una mica més de dos anys. L'exposició portarà per títol *Sentir Música Callada* i estarà comissariada per Aida Boix Grau. La mostra aprofundirà en el coneixement de l'autor a partir de les últimes obres que va produir. Es tracta d'obres lluminoses i clares, depurades, produïdes durant els anys 2020 i 2021, que recullen l'essència del que l'artista va sentir i va viure durant la pandèmia de la covid-19. L'exposició *Sentir Música Callada* es podrà veure del 15 de març a l'1 de juny i inclourà activitats paral·leles, concerts de música i l'edició d'un catàleg sobre l'obra i la trajectòria de l'autor.

Leonardo Escoda (Tortosa, 1956 - 2022) es va convertir en un referent de la creació artística a les Terres de l'Ebre. A més de la seva tasca com a artista, va exercir com a docent i va ser director de l'Escola d'Art de la Diputació de Tarragona a Tortosa. La seva obra es caracteritza per una profunda exploració de la condició humana i una constant recerca de noves formes d'expressió. Al llarg dels anys, va realitzar nombroses exposicions tant en l'àmbit local com nacional i es va consolidar com una figura rellevant en l'escena artística catalana.

Sinergies entre art i salut

Entre febrer i juny de 2025, l'artista **Laia Solé** desenvoluparà *Ecosistemes de les cures*, un projecte vinculat a la convocatòria d'*Eixart*, un projecte artístic de recerca, mediació i producció en centres d'atenció primària de salut (CAP) de Catalunya impulsat pel Departament de Cultura i el Departament de Salut. Solé desenvoluparà un treball participatiu sobre les cures posant el focus en les persones cuidadores. I ho farà de la mà de *L'Escola del Cuidar*, que és una iniciativa conjunta de professionals del CAP d'Ampostà, l'Associació de Familiars d'Alzheimer del Montsià i els Serveis Socials de l'Ajuntament d'Ampostà, que va néixer amb la voluntat de donar suport a les persones cuidadores no professionals que atenen de manera continuada persones amb demència. La proposta forma part d'una línia de recerca sobre la visualitat, en la qual ja havia treballat l'artista. Abordarà allò que fem visible i allò que no és visible, a través de la creació col·lectiva d'imatges i textos que contribueixin a pensar i reconèixer la feina de les cures. El projecte inclourà trobades, tallers i una obra final per definir fruit del treball comunitari. **Laia Solé** és artista, investigadora i educadora. Treballa des de la consciència que les imatges construeixen relats sobre el món, amb la intenció de cercar noves històries vinculades a l'expressió perifèrica, que queda fora de quadre i, habitualment, no és vista.

Cinema experimental

Aquest mes de febrer **Lo Pati - Centre d'Art de les Terres de l'Ebre** donarà el tret de sortida a la programació 2025 amb la projecció de la pel·lícula *The Human Hibernation*, com a clausura del cicle *Victòria & Savoy als instituts*. Es tracta d'una iniciativa organitzada pel cineasta d'Ulldecona **Manel Raga** amb el suport del Departament de Cultura i diversos ajuntaments del territori. El projecte ha permès portar cinema independent als instituts amb sessions presentades pels mateixos estudiants de batxillerat i ha comptat amb la participació dels directors i directores de les pel·lícules programades. L'acte de cloenda del cicle se celebrarà a **Lo Pati** el divendres 21 de febrer al matí i, a les 19 h, també inclourà la projecció oberta al públic general de *The Human Hibernation* amb la presència de la seua directora **Anna Cornudella**.

Estrenat al **Berlinale Forum 2024**, on va rebre el **Premi FIPRESCI**, el film ha rebut bones crítiques en festivals com **SEMINCI**, **Karlovy Vary**, **L'Alternativa**, **Montreal**, **Mar del Plata** o **Novos Cinemas**. Aquesta pel·lícula futurista i rupturista a parts iguals planteja una distopia catastròfica on els éssers humans hivernen. A partir de la desaparició de l'Erin, un nen que es desperta prematurament de la seva hibernació, la Clara, la seva germana gran, ens conduirà en un viatge de cerca de respostes i de confrontació amb les narratives preestablertes per la societat en què viu. Una societat que hiberna durant els mesos més freds de l'any. Una reflexió sobre l'ésser humà, la seva contradicció i la condició animal.

Fotograma de 'The Human Hibernation'

Projectes amb trajectòria consolidada

A la programació exposada, cal sumar-hi les activitats anuals de Lo Pati, d'entre les quals n'hi ha dues que aquest 2025 celebren deu anys: **Els Ports. Natura i Art**, el certamen d'intervencions artístiques contemporànies i efímeres que se celebra en espais del Parc Natural dels Ports, comissariat per l'artista Sergi Quiñonero i que tindrà lloc el diumenge 11 de maig; i **mónFILMAT, Festival Internacional de Cinema i Paisatge**, en el qual el paisatge esdevé motor de l'acció i és considerat pròpiament com un personatge. Enguany se celebrarà del 19 al 22 de juny.

El 29 i 30 de març, **Lo Pati** acollirà una nova edició dels **Encontres Aproximatius de Postbouesia**, que celebrarà la seva cinquena edició. El cicle estarà comissariat pel clarinetista i compositor **Miquel Àngel Marín** i és hereu del **Festival Bouesia**, que, tot i haver-se extingit fa uns anys, ha mantingut viu el seu esperit en aquests encontres, en els quals la creació artística porta al límit l'abstracció per explorar nous espais d'expressió i comunicació. El programa inclourà performances, debats, la projecció d'un documental i un concert del músic i artista sonor **Llorenç Barber** i la soprano **Montserrat Palacios**.

El programa de Lo Pati per al 2025 també inclou el **Cicle Difraccions**, un circuit de músiques en centres d'art de Catalunya (la Fundació Antoni Tàpies, el *Museu de la Música* i el *Santa Mònica* de Barcelona, així com el *Centre d'Art Tecla Sala* de l'Hospitalet de Llobregat i *Lo Pati* d'Amposta) que se celebra a l'octubre i en el qual participen algunes figures de referència dins del món de la música contemporània i experimental del nostre país. També destaca el projecte **L'Aula al Pati**, liderat per l'artista **Alfred Porres**, que té per objectiu explorar les possibilitats que ofereix l'art contemporani en el context educatiu i social. Enguany, es donarà continuïtat a la tasca iniciada el 2024 per indagar en el record que genera la vida humana a la vora de l'Ebre, un projecte artístic de creació comunitària per recuperar el testimoni oral de les persones d'Amposta que guarden records directes o indirectes sobre fets, anècdotes o costums de la vida vora el riu. En aquesta segona part del projecte es recolliran testimonis que abraçaran el període que va dels anys setanta fins a l'inici del segle XXI.

Del 20 al 23 de novembre, tornarà una nova edició de **Femme in Arts**, el festival comissariat per la periodista i gestora cultural **Anna Zaera**, amb una proposta de debats, projeccions i altres manifestacions artístiques per, a través de l'art, obrir un espai de reflexió al voltant del feminisme i les identitats de gènere.

Aquest 2025 també es donarà continuïtat al programa de convocatòries a la residència d'artistes **Baladre**, que gestiona el centre d'art Lo Pati al Delta de l'Ebre, en col·laboració amb entitats del territori, nacionals i internacionals. Per exemple, l'exposició **Cuando el cielo está de lana** de **Blanca de la Torre**, que es gestarà a Baladre i que més endavant formarà part del programa expositiu del **CDAN I Centro de Arte y Naturaleza** a Osca. En aquesta mostra, la curadora vol revisar la representació de la dona rural i replantejar els imaginaris construïts al seu voltant. Reivindicarà les veus de les dones rurals, així com els seus silencis, obrint espais on reposen les seves memòries i sabers, sovint invisibilitzats, que constitueixen una part inseparable de la complexa xarxa de fils invisibles que sostenen la vida. **De la Torre** és una reconeguda comissària d'art i historiadora especialitzada en la intersecció entre les arts visuals, l'ecologia cultural i les pràctiques creatives sostenibles. Ha estat comissària i responsable d'exposicions i projectes a ARTIUM, el Centre-Museu Basc d'Art Contemporani a Vitòria-Gasteiz. La seva influència s'estén internacionalment, amb exposicions comissariades en institucions de prestigi com el Salzburger Kunstverein a Àustria i la National Gallery a Delhi, a l'Índia.

Paral·lelament, Lo Pati també es reforçarà el projecte educatiu i de mediació amb escoles i instituts vinculat a les exposicions i coordinat per l'artista **Gessamí Olesa**. A més, **Iris Verge**, artista especialitzada en indústries culturals, posarà en marxa un nou programa de mediació de projectes en residència, amb activitats i tallers oberts a la ciutadania.